

Täysistunto

Tiistai 19.3.2024 klo 14.00—15.57

8. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista ja siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 106/2023 vp
Valiokunnan mietintö HaVM 2/2024 vp

Toinen käsittely

Puhemies Jussi Halla-aho: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Keskustelu, edustaja Zyskowicz, olkaa hyvä.

Keskustelu

15.16 **Ben Zyskowicz kok:** Arvoisa herra puhemies, arvoiset kansanedustajat! Tämän istunnon alussa käsiteltiin sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelyä, ja siinä yhteydessä käytin puheenvuoron, jossa yleisellä tasolla kiinnitin huomiota tietojen kulkeutumiseen riittävällä tavalla sosiaali- ja terveysviranomaisten kesken ja myös sosiaali- ja terveysviranomaisten ja muiden vaitiolovelvollisten viranomaisten kesken. Tarkoitin tällöin esimerkiksi poliisia ja koulua.

Herra puhemies! Nyt käsittelyssä on laki eräistä paloturvallisuuslaitteista, ja nyt puhun samasta asiasta eli tietojen saamisesta ja tietojen saamisesta nimenomaan viranomaisille, kun he huolehtivat omasta valvontatehtävästään. Paloturvallisuuslaitteiden valvonnassahan on viime kädessä kyse äärimmäisen tärkeistä asioista: ihmisten turvallisuudesta, viime kädessä hengestä ja terveydestä. Jos ensimmäinen asia, mitä silloin istunnon alussa käsitelin, käsitteli tätä tiedonkulkua ja tässä olevia ylikireitä tulkintoja, sanotaanko, juristikielillä ”in abstracto” eli yleisellä tasolla, niin nyt otan tämän nyt käsittelyssä olevan esityksen käsittelyyni ”in concreto” eli esimerkkinä siitä, minkälaisilla lähes naurettavilla säännöksillä kiristetään tai ylläpidetään kireää tulkintaa tietojen kulkeutumisesta viranomaisille.

Tässä paloturvallisuuslaitteista annetussa laissa hallitus esitti 46 §:ää, jonka otsikko oli: ”Viranomaisen oikeus saada tietoja.” Hallitus esitti, että pykälä kuuluisi seuraavasti: ”Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on sen estämättä, mitä tietojen salassa pitämisestä säädetään, oikeus saada välttämättömiä tietoja tämän lain noudattamisen valvontaa varten ja muun tässä laissa säädetyn tehtävän hoitamiseksi välttämättömät tiedot asennus- ja käsissammutinliikkeen toiminnanharjoittajalta ja vastuuhenkilöltä, tarkastuslaitokselta sekä paloilmoittimen ja automaattisen sammutuslaitteiston haltijalta, jota tämän lain velvoitteet koskevat.” Tämä oli siis hallituksen esitys — oikeus saada välttämättömiä tietoja ja tietoja, jotka ovat välttämättömiä tämän valvontatehtävän suorittamiseksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2024 vp

Kelpaisiko tämä eduskunnan hallintovaliokunnalle, jossa itsekin olen jäsen? Ei kelvannut. Kuulostaa ristiriitaiselta, kun olen itsekin jäsen, mutta se, miksi ei kelvannut, selviää kohta. Nimittäin hallintovaliokunta kirjoitti tämän saman pykälän, siis 46 §:n, seuraavaan muotoon, muuttaen siis hallituksen esitystä: ”Turvallisuus- ja kemikaalivirastolla on oikeus saada salassapitosäynnösten estämättä tämän lain valvontaa varten välttämättömät tiedot”, ja sitten täsmennystä, ”paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen asennus-, huolto- ja tarkastustöistä sekä sammuttimien huolto- ja tarkastustöistä asennusliikkeen ja käsisammutinliikkeen toiminnanharjoittajalta, vastuuhenkilöltä ja tarkastuslaitokselta sekä paloilmoittimen ja automaattisen sammutuslaitteiston haltijalta, jota tämän velvoitteet koskevat.”

Eli pykälää, joka koski viranomaisten oikeutta saada tietoa, täsmennettiin eduskunnan hallintovaliokunnassa. Miksi, kun tuntuu, että tuo pykälä oli ihan riittävän täsmällinen? No siksi — ja nyt tulee suoraa sitaattia hallintovaliokunnan mietinnöstä: ”Ehdotetulla sääntelyllä turvataan viranomaisen tiedonsaantioikeus viranomaisen lakisääteisten tehtävien hoitamista varten, ja siitä syystä sääntely on välttämätöntä. Hallintovaliokunta kuitenkin katsoo, että säännös on ehdotetussa muodossa liian väljä. Tiedon luovuttajan voi olla vaikea arvioida, onko jokin tieto välttämätön valvonnan kannalta. Tämä korostuu, jos tiedonsaantioikeus koskee arkaluonteisiksi luettavia tietoja.” Eli hallintovaliokunnan mielestä liian väljä. Oikeusministeriö ollessaan kuultavana eduskunnan hallintovaliokunnassa kiinnitti tähän huomiota.

Ja nyt tulevat ne hallintovaliokunnan varsinaiset perustelut: ”Hallintovaliokunta toteaa, että perustuslakivaliokunta on lausuntokäytännössään (15/2018) kiinnittänyt huomiota siihen, mihin ja ketä koskeviin tietoihin tiedonsaantioikeus ulottuu ja miten tiedonsaantioikeus sidotaan tietojen välttämättömyyteen. Viranomaisen tietojensaantioikeus ja tietojenluovuttamismahdollisuus ovat voineet liittyä jonkin tarkoituksen kannalta tarpeellisiin tietoihin, jos tietosisällöt on pyritty luettelemaan laissa tyhjentävästi. Jos taas tietosisältöjä ei ole samalla tavoin luetteloitu, sääntelyn on valiokunnan mukaan pitänyt sisällyttää vaatimus tietojen välttämättömyydestä jonkin tarkoituksen kannalta (esimerkiksi PeVL31/2017 ja 17/2016). Perustuslakivaliokunta ei toisaalta ole pitänyt hyvin väljiä ja yksilöimättömiä tietojensaantioikeuksia perustuslain kannalta mahdollisina edes silloin, kun ne ovat sidottu välttämättömyyskriteeriin.” Ja sitten luetellaan useita PeVin lausuntoja.

Siis perustuslakivaliokunta on omaksunut erittäin tiukan käytännön tietojen luovuttamiseen viranomaiselle ja tietojen luovuttamiseen viranomaisten kesken. Niinpä hallintovaliokunta kirjoittaa: ”Hallintovaliokunta toteaa edellä todetun perusteella, että vaikka kyse on viranomaisen valvonta- ja muun toimivallan käyttämiseen liittyvästä tiedonsaantioikeudesta, jota voi usein olla haastavaa täsmentää lainsäädännön tasolla, ehdotettua tiedonsaantioikeutta on täsmennettävä.” Siis on täsmennettävä, koska, kuten oikeusministeriö valiokunnalle kertoi, perustuslakivaliokunta on omaksunut näin tiukan linjan.

Herra puhemies! Tässä on kyse ihmisten hengestä ja terveydestä. Tällainen saivartelu, mitä PeV harrastaa, on aivan ylimitoitettua. Ja toistan toiveeni siitä, että perustuslakivaliokunta väljentäisi tulkintalinjaansa, joka on siis tulkintalinja. Eihän perustuslaissa tietenkään sanota asiasta tarkalleen ottaen yhtään mitään.

Herra puhemies! Onneksi hallintovaliokunnan mietinnössä on myös seuraava virke: ”Toisaalta hallintovaliokunta korostaa yleisellä tasolla, että riittävä ja tarkoituksenmukainen tiedonkulku viranomaisten välillä ja viranomaisille on turvallisuuden kannalta tarpeellista.” Toivon, että hallitus ja kaikki muut tahot noudattavat tai ottavat huomioon, herra pu-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2024 vp

hemies, — ottavat huomioon — tämän lukemani viimeisen virkkeen hallintovaliokunnan mietinnöstä. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Juvonen, olkaa hyvä.

15.24 Arja Juvonen ps: Arvoisa herra puhemies! Käsittelyssä on siis hallintovaliokunnan yksimielinen mietintö liittyen paloturvallisuuslaitteisiin, eli esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräistä paloturvallisuuslaitteista.

Tässä laissa säädetään rakennuksiin asennettavien paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen vaatimuksista sekä näiden laitteistojen asennus- ja huoltotöistä ja tarkastuksista, ja laissa säädetään myös käsisammuttimien tarkastuksesta ja huollosta. Lisäksi lakiin sisältyy velvoitteet viranomaisten tehtävistä ja Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimivaltuuksista sekä laitteistojen asennus- ja huoltotöistä ja tarkastuksista.

On todella tärkeää, että Suomessa panostetaan paloturvallisuuden parantamiseen ja ennaltaehkäistään palokuolemia. Monet palovahingot ja tapaturmat sattuvat siitä syystä, että asunnosta puuttuu palovaroitin, tai jos se siellä katossa on, siellä ei ole pattereita. Eli on tärkeää, että huomioidaan paloturvallisuudessa asukkaiden turvallisuus huolehtimalla siitä, että asunnoissa on palovaroittimet. Erityisen tärkeää tämä on ikääntyneiden kohdalla, heidän kohdallaan, joilla on mahdollisesti liikuntaesteitä, liikuntavammoja ja jotka eivät pääse sieltä asunnostaan niin nopeasti ulos. Kun monet ikääntyneet tänä päivänä asuvat omissa kodeissaan, on paljon muistisairaita, jotka asuvat omista kodeistaan, on tärkeää, että kiinnitämme huomiota siihen, että heillä on kodissa turvallista olla.

Tässä edustaja Zyskowiec nosti esille tämän tiedon luovuttamisen ja sen, miten hallintovaliokunta täsmensi mietinnössään lakipykälää. On totta, että kun puhutaan tiedon luovuttamisesta, niin jos puhutaan siitä, että luovutetaan välttämätöntä tietoa, niin voi olla niin, että tiedon luovuttajan voi olla todella vaikea arvioida sitä, onko jokin tieto välttämätöntä valvonnan kannalta vai ei — eli mikä tieto on välttämätöntä ja mikä ei. Pidän itse tärkeänä, että pienikin tieto viedään eteenpäin ja ollaan valppaina hyvissä ajoin, jotta voidaan turvata turvallinen asuminen kodeissa mutta myös laitoksissa ja erityisesti myös oppilaitoksissa, kouluissa, terveydenhuollossa, koska sielläkin tapahtuu palotapaturmia. Esimerkiksi vanhusten hoivaosastolla tällainen palotapaturma on erittäin kohtalokas erityisesti vaikkapa yöaikaan, mistä esimerkiksi jo edellisessäkin lakiesityksessä puhuttiin: yöaikaisesta hoidosta, kun hoitajat toimivat monesti työpaikoilla yksin. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia. — Edustaja Elomaa, olkaa hyvä.

15.27 Ritva Elomaa ps: Arvoisa puhemies! Kyse on siis hallituksen esityksestä laiksi paloturvallisuuslaitteista ja siihen liittyvistä laeista.

Edustaja Zyskowiec esitti äsken tuolla pöytäkirjassa hallintovaliokunnan esityksen siitä, että viranomaisten oikeus pitäisi olla saada tietoa täsmennettynä. Se oli niin perusteellinen selvitys edustajalta, että voin kyllä yhtyä siihen, että tämä on niin tärkeä asia, että kyllä toivoisi, että tämä otettaisiin huomioon. — Kiitos.

Puhemies Jussi Halla-aho: Kiitoksia.

Keskustelu päättyi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 24/2024 vp

Eduskunta hyväksyi ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetyt, hallituksen esitykseen HE 106/2023 vp sisältyvät 1.—3. lakiehdotuksen. Lakiehdotusten toinen käsittely päättyi. Asian käsittely päättyi.